

هسته تحقیقاتی مدیریت دانش سلامت

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی ایران

دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی

هسته تحقیقاتی مدیریت دانش سلامت

۱ مقدمه

امروزه برخورداری از مطالعات و دانش روز آمد به موقعیتی استوار برای ادامه حیات فردی و اجتماعی تبدیل شده و توان رقابت در بازار، منوط به کسب و توسعه دانش فردی و سازمانی است، تا حدی که دانش جز اساسی سرمایه سازمان تلقی می‌شود. مدیران و صاحبان نظران دریافته‌اند که دارایی‌های دانشی روز به روز نقش مهمتری در بقای کسب و کارها ایفا می‌کنند. در دنیای کنونی، دانش به عنوان منبعی استراتژیک و ارزشمند و نیز یک دارایی مطرح است و ارائه محصولات و خدمات با کیفیت مناسب و اقتصادی بدون مدیریت و استفاده صحیح از این منبع ارزشمند امری سخت و گاهی امکان‌ناپذیر است. جهت استفاده صحیح از دانش الزام است آن را به شکلی هدفمند و سازمان یافته مدیریت کرد. مدیریت دانش یکی از جدیدترین و کلیدی‌ترین مباحث مدیریت محسوب می‌شود. بسیاری از سازمان‌ها، مدیریت دانش را برای تصرف سرمایه‌های فکری کارکنان خود به کار می‌گیرند. نقش مدیریت دانش در کسب مزیت رقابتی سازمان، مدیران را ناگزیر می‌سازد که تصویر روشنی از جریان دانش در سازمان و نوع راهبری خود در برخورد با دارایی‌های دانشی داشته باشند تا بتوانند بر اساس اهداف سازمانی در جهت بهبود وضعیت خود برنامه‌ریزی و دارایی‌های دانشی خود را مدیریت کنند. از سوی دیگر اهمیت فزاینده شواهد و نتایج پژوهش‌ها، سازمان‌ها را ناگزیر به توجه ویژه به اشاعه و بکارگیری شواهد عینی کرده است. این موضوع دانشگاه‌ها و موسسات تحقیقات ملی را با چالش‌هایی در زمینه چگونگی تولید و سنتز شواهد، اشاعه و کاربرد آن رو به رو ساخته است. بنابراین اهمیت توجه به اینکه چه راهکارهایی باعث بکارگیری و پیاده‌سازی شواهد پژوهشی معتبر در تصمیم‌گیری‌های نظام سلامت میشود بسیار مهم است. سازمان‌های بین‌المللی، اشاعه دانش را توزیع هدفمند دانش عینی و یا ضمنی برای مخاطبان خاص بهداشت عمومی تعریف کرده و هدف آن را گسترش مطالعات در مورد آخرین و مهمترین یافته‌های پژوهشی بهداشت عمومی و انواع مداخلات، برنامه‌ها و سیاست‌های بهداشتی برای ارائه موثرترین خدمات عنوان کرده‌اند. همچنین پیاده‌سازی و بکارگیری آن را در استفاده از استراتژی‌هایی برای انتقال موثرترین نتایج، برنامه‌ها و سیاست‌ها به محیط‌های مراقبت و بهداشت جامعه تعریف نموده‌اند. از این رو، نظام ارائه خدمات سلامت باید دسترسی به بهترین شواهد جهت تصمیم‌گیری مبتنی بر شواهد و در نهایت دسترسی به خدمات اثربخش و ایمن را تضمین نماید که این امر در قالب مدیریت دانش سلامت در حوزه بالینی قابل تحقق است.

۲ معرفی هسته تحقیقاتی

هسته تحقیقاتی مدیریت دانش سلامت از ابعاد مختلف تولید و نشر دانش تا کاربری دانش در نظام سلامت فعالیت خواهد نمود و با مدیریت دانش ضمنی و عینی در سازمان‌ها جریان سازی در سازمان و میان خبرگان دانش و دانشگاران را تقویت خواهد نمود و موجب صرفه جویی‌های اقتصادی خواهد بود. هسته مدیریت دانش و نوآوری مشارکتی برای کاوش، به اشتراک گذاری، ترکیب و توسعه تجربیات یادگیری مختلف و پردازش نوآوری‌ها در سازمان‌ها، به عنوان پایه‌ای برای ارتقای قابلیت‌های سازمان از طریق تحقیقات مشترک فراهم شده است. موضوعات تحقیق شامل جنبه‌های فن آوری مدیریت دانش، طراحی و توسعه، ایجاد دانش، کسب، کدگذاری، طبقه بندی؛ اشتراک دانش، انتقال، کاربرد، حفاظت، نگهداری؛ سیستم‌های هوشمند استخراج دانش؛ جنبه رفتار انسانی، نوآوری مبتنی بر داده؛ تجزیه و تحلیل داده‌ها و تصمیم گیری؛ روند در مدل سازی دانش. مدیریت دانش در سازمان‌های مراقبت‌های بهداشتی و بیمارستان‌هاست.

۳ چشم انداز

هسته مدیریت دانش سلامت با هدف کلی ارتقاء سطح دانش، جلوگیری از موازی کاری، تولید و نشر دانش و کاربری نتایج پژوهشی در حیطه سلامت، ایجاد تعامل میان رشته‌های بین محققان و همگون سازی و توسعه اجزا فعالیت دارد. رصد، پایش، تولید و توسعه علم، فناوری و نوآوری و ثبت، مدیریت و سازماندهی آنها برای به کارگیری دستاوردهای حاصل از محصولات آنها در سطوح ملی، منطقه‌ای و بین المللی از چشم اندازهای این هسته تحقیقاتی است.

۴ مأموریت

- همکاری مراکز ملی و در بعد وسیع در سطح بین‌المللی به رصد و پایش تولیدات علمی حوزه سلامت،
- حمایت و نهادینه کردن سرمایه‌های فکری در دانشگاه علوم پزشکی ایران و سایر سازمانها بر اساس نتایج حاصل از پژوهش و شواهد
- فرهنگ سازی ایجاد گرایش به استفاده از دانش ضمنی و عینی در بین افراد و ایجاد زیرساخت مدیریت دانش سلامت در زمینه‌های به اشتراک‌گذاری، انتقال و بکارگیری دانش ضمنی و عینی به تقویت نظام سلامت،
- تصمیم‌گیری بالینی و سیاستگذاری مبتنی بر شواهد
- فراهم کردن منابع اطلاعاتی، آموزشی، مشاوره‌ای و اجرایی برای محققان در همه سطوح تحصیلی و افزایش همکاری دانش‌پژوهان
- آگاه کردن سیاستگذاران درباره آخرین دستاوردهای علمی و ایجاد فرصت در تحقیقات علوم مدیریت دانش و کاربرد آن برای رفاه اجتماعی،
- افزایش بهره‌وری و پیشرفت مستمر علم
- ایجاد شبکه یکپارچه پژوهشی در زمینه مدیریت دانش سلامت در سه سطح درون دانشگاهی، منطقه‌ای و برون دانشگاهی

۵ گرایش‌های تحقیقاتی

- بررسی وضعیت انتقال و به اشتراک‌گذاری دانش در سازمان‌های حوزه سلامت
- انجام شیوه‌های نوین گردآوری، توسعه و اشاعه دانش سلامت مستخرج از تولیدات علمی و کاربست نهایی آن در سطح اجتماع
- اثرگذاری دانش ضمنی و عینی تولید شده در حوزه سلامت
- وضعیت فعلی مدیریت دانش سلامت کشور
- شیوه‌های بهبود مدیریت دانش سلامت کشور
- استراتژی‌های مناسب جهت خلق، اخذ و اشتراک و بکارگیری دانش سلامت
- طراحی، توسعه، معماری، پیاده‌سازی و ارزیابی طرح‌های مدیریت دانش سلامت در کشور
- فناوری‌ها و تکنولوژی‌های مناسب جهت مدیریت دانش سلامت
- علم‌سنجی، رصد و پایش دانش سلامت
- ترجمان دانش سلامت
- ارزیابی اقتصادی پیاده‌سازی مدیریت دانش در سازمان‌های سلامت محور

۶ استراتژی روش‌ها و برنامه‌های لازم برای رسیدن به هدف

- رصد علم و فناوری و روندهای حرکت علم مدیریت در نظام سلامت
- شناسایی اولویت‌های پژوهشی مدیریت دانش سلامت
- طراحی و اجرای مطالعات پژوهشی مبتنی بر نیاز
- تولید و ارزیابی شواهد پژوهشی برای حمایت از تصمیم‌گیری و سیاستگذاری مبتنی بر شواهد
- جمع‌آوری شواهد پژوهشی معتبر
- ارزیابی و سنتز پژوهش‌ها با استفاده از روش‌های استاندارد بین‌المللی
- توزیع هدفمند اطلاعات برای سیاستگذاران، برنامه‌ریزان و ارائه‌دهندگان خدمات بهداشتی درمانی
- طراحی برنامه‌هایی برای کاربرد اثربخش شواهد حوزه سلامت
- ارزیابی تاثیر پژوهش‌ها بر عملکرد نظام سلامت
- برگزاری کارگاه‌های آموزشی مبتنی بر نیاز و کنفرانس‌های ملی و بین‌المللی
- تهیه و تدوین راهنماهای تولید و ارزیابی شواهد معتبر

۷ عناوین و زمانبندی برنامه‌های «هسته تحقیقاتی مدیریت دانش سلامت»

برنامه کوتاه مدت

- تعیین ارکان پژوهشی هسته و جذب و بکارگیری افراد، سازمان‌های داخل و خارج از کشور
- معرفی هسته و ترویج اهداف از طریق فراخوان همکاری برای مراکز آموزشی و درمانی و تحقیقاتی در داخل و خارج از کشور در حوزه‌های مرتبط با مدیریت دانش و نوآوری
- فرهنگ‌سازی در راستای اهداف هسته پژوهشی و ترغیب به انجام آن از طریق محتواهای تولید و اشاعه شده
- تشکیل کمیته‌ای جهت شناسایی افراد فعال در حوزه اشاعه، اشتراک و استفاده از دانش ضمنی سایرین و تقدیر از آنها

برنامه میان و بلند مدت

- شناسایی فاصله بین دانش موجود و دانش مطلوب و رصد آنها و آینده نگری فعالیت‌های آتی و ارائه زمینه‌های موضوعی
- افزایش آگاهی افراد نسبت به مزایای مدیریت دانش، ارتقا و آموزش همگانی اشتراک دانش
- ایجاد محیطی مبتنی بر اعتماد جهت تسهیم دانش بین افراد
- کسب مرجعیت علمی در تولید، نشر و سنتز و مدیریت شواهد علمی و دانش سلامت
- تبدیل شدن به شبکه رصد، اشاعه و کاربست نتایج پژوهش در سطح ملی و بین‌المللی
- راه اندازی مرکز تولید، نشر، سنتز و کاربست نتایج پژوهش مطابق با برنامه‌های شکل ذیل

۸ دستاوردهای هسته تحقیقاتی

- داشتن برنامه منظمی با رسانه‌های عمومی و اختصاصی و گروه‌های مخاطب و ذینفعان برای انتقال نتایج حاصل از پژوهش
- بررسی میزان استفاده از نتایج پژوهش‌های سازمان‌های حوزه سلامت و یا سایر سازمان‌های وابسته توسط تصمیم‌گیرندگان
- برگزاری جلسات ارائه نتایج پژوهش‌ها به تصمیم‌گیرندگان و ذینفعان نهایی
- وجود شیوه‌نامه و یا فرایند مشخص کننده انتقال نتایج پژوهش‌ها به گروه‌های مخاطب در حوزه سلامت
- ارزیابی نیازهای گروه‌های مختلف محققین در زمینه انتقال دانش و اجرای برنامه مداخله الزم برای آنها توسط مدیران پژوهشی سازمان
- فرستادن پیامهایی برای پیگیری نتایج پژوهش‌ها برای تصمیم‌گیرندگان
- برگزاری برنامه‌های آموزشی مانند پزشکی مبتنی بر شواهد و یا تصمیم‌گیری مبتنی بر شواهد برای ارائه‌دهندگان خدمات و یا مدیران
- حمایت از طرحهای تحقیقاتی که منجر به تولید محصولات دانش بنیان می‌شوند
- به کارگیری متخصصان مدیریت دانش سلامت در مراکز تحقیقاتی
- دادن آموزش الزم به متخصصان و پژوهشگران در خصوص چگونگی مدیریت و انتقال دانش
- استفاده از فناوری‌ها برای تبادل و اشتراک دانش و اطلاعات، بر اساس مولفه‌های انتقال و مدیریت دانش

مسئول هسته: دکتر لیلا نعمتی انارکی

ناظر عالی هسته: آقای دکتر عزیز رضاپور

مسئول ترجمان دانش: دکتر شادی اسدزندی

دبیر هسته: دکتر سیروس پناهی

اعضای تیم پژوهشی هسته:

دکتر سیروس پناهی

دکتر لیلا نعمتی انارکی

دکتر شهرام صدقی

دکتر مریم السادات رزمگیر

دکتر شیوا مالگرد

دکتر حسین قلاوند

دکتر شادی اسدزندی

دکتر نادیا صنیعی

۱۰ دعوت به همکاری

علاقمندان به هرگونه همکاری با هسته مربوطه و توسعه همه جانبه آن می توانند با ایمیل مسئول هسته تحقیقاتی سرکار خانم دکتر لیلا نعمتی انارکی NEMATIANARAKI.L@IUMS.AC.IR در ارتباط باشند.